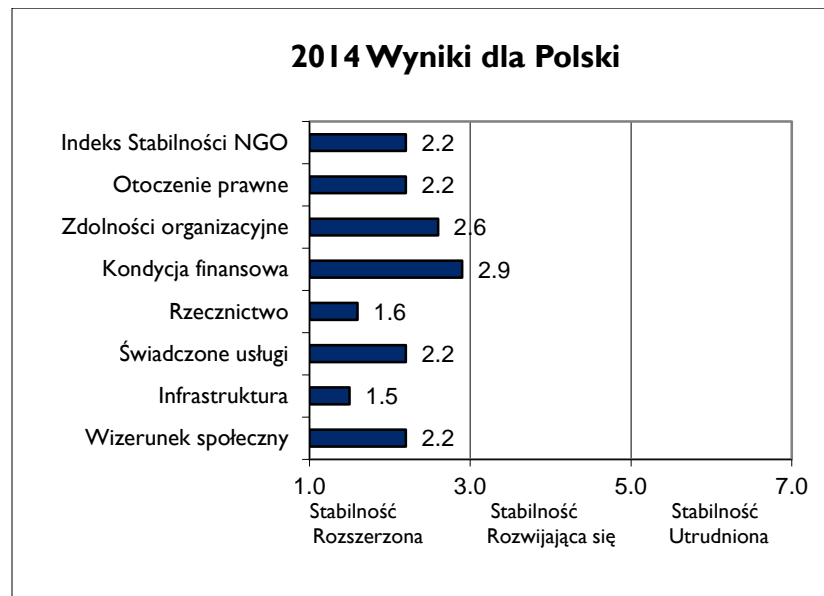
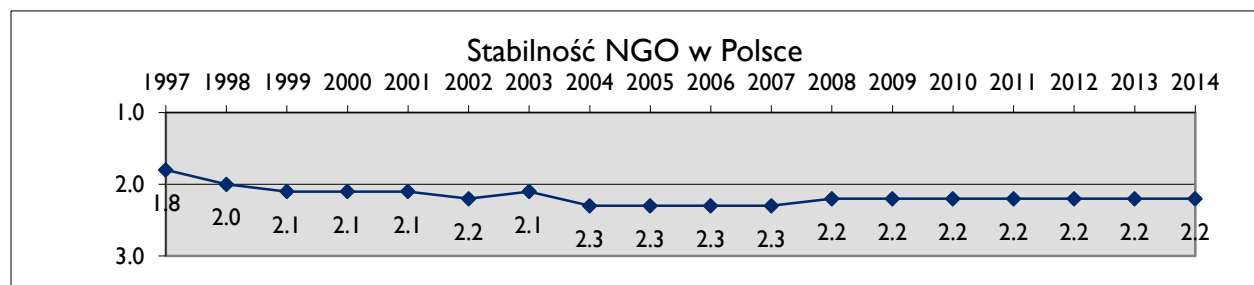

INDEKS POZIOMU ROZWOJU I STABILNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W POLSCE W ROKU 2014

Maj 2015

OGÓLNA WARTOŚĆ INDEKSU: 2.2

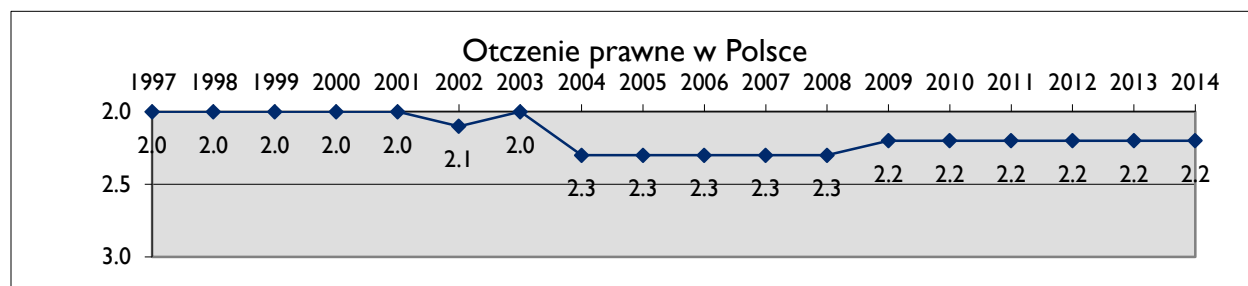

W 2014 roku kilka zjawisk wpłynęło pozytywnie na sektor organizacji pozarządowych. Wiele z nich zachodziło powoli, ale stale, i to już od kilku lat. W taki sposób poprawiła się infrastruktura wspierająca działania sektora w miarę zwiększania się liczby przypadków współpracy partnerskiej między organizacjami pozarządowymi a władzą publiczną. Prywatne przedsiębiorstwa zainteresowały się bardziej współpracą z NGO, rozwijała się też praktyka regrantingu. Organizacje zyskały łatwiejszy dostęp do usług doradczych i informacji, a nowe przepisy zniosły konieczność uzyskiwania przez nie pozwoleń na organizowanie zbiórek publicznych. Uległy też poprawie niektóre aspekty działalności rzeczniczej, w tym współpraca i dialog z

rzędem, budowanie koalicji oraz umiejętności wpływania na kształt przepisów i prowadzonej polityki. Jednocześnie organizacje pozarządowe dalej stawały się coraz bardziej zależne od finansowania ze środków publicznych, co sprawia, że niektóre z nich powstrzymują się od krytykowania działań władz. Sposób relacjonowania przez media zagadnień dotyczących tego sektora pozostaje problematyczny – wielu dziennikarzy nadal dysponuje pobieżną wiedzą o jego działaniach.

Według portalu www.ngo.pl, w Polsce w 2014 roku zarejestrowanych było około 17 000 fundacji i 107 000 stowarzyszeń. Liczby te obejmują również podmioty nieaktywne, które nie zostały formalnie rozwiązane, a według szacunków mogą stanowić około jednej czwartej wszystkich zarejestrowanych organizacji. Blisko 800 organizacji każdego roku przeprowadza proces likwidacji, jednak ze względu na to, że nie ma takiego obowiązku, wiele z nich po prostu zawiesza lub wstrzymuje działalność bez formalności likwidacyjnych.

OTOCZENIE PRAWNE: 2.2

Otczenie prawne sektora pozarządowego w Polsce nie uległo znaczącym zmianom w 2014 roku, ale organizacje pozarządowe wciąż uczą się lepiej funkcjonować w istniejących ramach prawnych.

Chociaż proces rejestracji nie zmienił się w ciągu ostatnich kilku lat, to sama rejestracja jest łatwiejsza, gdyż na stronach internetowych samorządów lokalnych, a także w innych miejscach w sieci, dostępnych jest więcej wskazówek i informacji. Poza tym więcej organizacji, które już przeszły ten proces, dzieli się swoimi doświadczeniami czy to w sposób nieformalny, czy też podczas szkoleń. Mimo to proces rejestracji pozostaje biurokratyczny, skomplikowany i długi. Od stowarzyszeń nadal wymaga się, aby miały co najmniej 15 członków założycieli. W efekcie wiele mniejszych grup decyduje się tworzyć fundacje, co wymaga w Polsce tylko niewielkiego kapitału założycielskiego.

Prawo chroni organizacje przed rozwiązaniem z powodów politycznych. Mogą one swobodnie i otwarcie wyrażać własne opinie, jednak często powściągają swój krytycyzm wobec władz i agencji publicznych, szczególnie w mniejszych miejscowościach, gdyż są mocno uzależnione od finansowania przez samorząd.

Organizacje muszą nadal składać sprawozdania różnym instytucjom, każdej w innym formacie, co stanowi duże obciążenie, zwłaszcza dla tych mniejszych. Skarżą się także na liczne kontrole, prowadzone głównie przez instytucje udzielające grantów. Często takie kontrole trwają od 10 do 15 dni w roku, utrudniając działalność. Kontrolerzy skupiają się na ogół na sprawdzaniu dokumentów, a nie ocenie, do jakiego stopnia przekazane pieniądze służą celom pożytku publicznego.

W lipcu 2014 roku znowelizowano przepisy dotyczące zbiórek publicznych oraz zlikwidowano wymóg uzyskiwania przez organizacje pozarządowe pozwoleń na przeprowadzenie takiej zbiórki. Teraz muszą one jedynie opublikować odpowiednie informacje na konkretnej stronie internetowej.

Organizacje pozarządowe mogą, zgodnie z prawem, sprzedawać produkty lub usługi czy to w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, jeśli organizacja zarejestrowana jest jako podmiot typu *non profit* prowadzący działalność gospodarczą, czy też przez sprzedaż produktów lub usług związanych z działalnością

statutową w celu odzyskania poniesionych kosztów. Organizacje pozarządowe mogą rywalizować o zamówienia publiczne zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. Prowadzenie działalności gospodarczej odbiera im jednak możliwość uczestniczenia w niektórych przetargach publicznych. System zamówień publicznych zawiera tzw. klauzule społeczne, które wykonawcy muszą wypełnić, takie jak: zatrudnienie przy realizacji zadania osób z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotnych czy młodych. Mimo to wiele organizacji nie jest w stanie uczestniczyć w postępowaniach przetargowych.

Każdego roku coraz większa liczba prawników kształci się w dziedzinie przepisów regulujących funkcjonowanie organizacji pozarządowych, a także udziela porad prawnych. Organizacje mają łatwiejszy dostęp do informacji prawnych także w Internecie, a coraz więcej z nich, głównie tych prowadzących działalność strażniczą, zatrudnia ekspertów z zakresu prawa, natomiast duże mają ciągle trudności z bardziej skomplikowanymi zagadnieniami, takimi jak przestrzeganie przepisów finansowych.

ZDOLNOŚCI ORGANIZACYJNE: 2.6

Ogólny poziom zdolności organizacyjnych polskich organizacji pozarządowych w 2014 roku nie zmienił się znacznie.

Nie mają one na ogół dużej bazy członkowskiej, nie pracują też nad pozyskaniem nowych działaczy. Duże organizacje uległy zmniejszeniu, gdyż skupiają się raczej na darczyńcach niż na własnych członkach. Organizacje mające status pożytku publicznego ubiegają się o wsparcie obywateli przede wszystkim podczas kampanii mających skłonić ich do skorzystania z mechanizmu 1%, co pozwala przekazać część swoich należności podatkowych na organizacje o takim statusie.

Trudno jest dołączyć do istniejących organizacji – albo dlatego że nie są one zainteresowane pozyskiwaniem nowych członków, albo dlatego że role i funkcje są już w nich rozdzielone. Z tego powodu obywatele zakładają nowe podmioty prawne lub tworzą inicjatywy nieformalne. Na przykład w ciągu ostatnich kilku lat utworzono wiele fundacji, powstały też nieformalne ruchy miejskie, których celem jest promowanie zmiany prawa w określonej dziedzinie lub realizacja pewnych działań. W organizacjach zauważa się, że owe nieformalne inicjatywy stają się nowymi partnerami do rozmowy dla władz lokalnych, co może pomniejszać wpływy do podmiotów o sformalizowanym statusie. Organizacje poszukujące poparcia dla swoich inicjatyw i chcące tworzyć koalicje, zazwyczaj zwracają się tylko do podobnych sobie instytucji, a nie do obywateli. Na przykład koalicja organizacji wspomagających osoby z niepełnosprawnością została powołana po to, aby wpłynąć na kształt priorytetów finansowania z funduszy unijnych na lata 2014–2020.

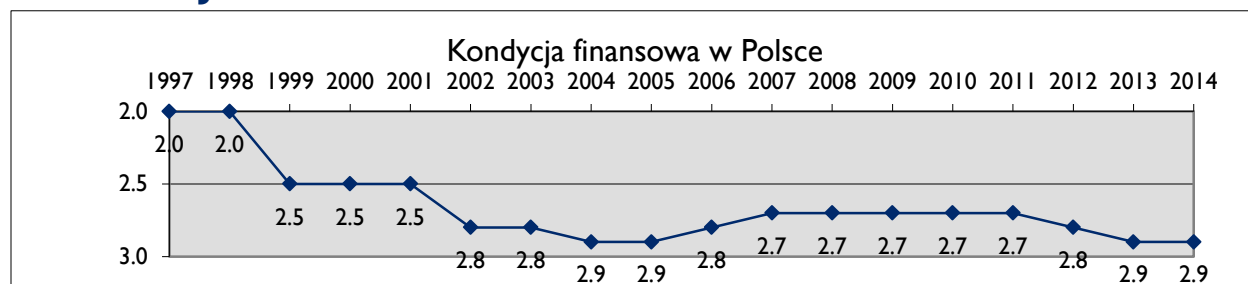
Wszystkie organizacje pozarządowe muszą mieć sformułowane cele i muszą zamieścić je w statucie. Większość jednak określa swoje główne obszary działania zgodnie z dostępnymi grantami lub kontraktami, a nie zgodnie z długofalowym planowaniem. Te ostatnie często ogranicza się do określania, o jakie granty będą się starać. Ostatnio działania rzecznicze wpłynęły na różne publiczne programy grantów, co z pewnością ułatwi niektórym organizacjom trzymanie się swojej misji. Ponieważ rządowe priorytety finansowania nadal szybko się zmieniają, planowanie strategiczne na ogół nie przekracza perspektywy dwóch lat.

W Polsce istnieją różne modele zarządzania organizacjami pozarządowymi. Nie wszyscy eksperci tego sektora zgadzają się, że najlepszym rozwiązaniem jest jasny podział ról między zarząd a pracowników. Wielu z nich uważa, że dyrektorzy potrzebują wiedzy na temat codziennego funkcjonowania swoich organizacji, aby właściwie nimi zarządzać. Bez tego proces podejmowania decyzji jest często niejasny.

W 2014 roku nic się nie zmieniło w sprawach pracowników i wolontariuszy. Pracownicy zatrudniani są głównie na potrzeby konkretnego projektu, a nie na stałe. Według badań Stowarzyszenia Klon/Jawor, opublikowanych w październiku 2013 roku, tylko 5% organizacji ma więcej niż pięciu płatnych pracowników. A większość nie poszukuje wolontariuszy. Osoby, które chcą angażować się w tym charakterze, to zazwyczaj młodzi ludzie, szukający w ten sposób doświadczenia zawodowego.

Stan zaawansowania technicznego w trzecim sektorze nadal się poprawia. Każdego roku większa liczba organizacji ma komputery, coraz tańsze i szybsze, oraz dostęp do Internetu. Ponadto, granty i kontrakty pochodzące od władz publicznych oraz niektórych fundacji międzynarodowych umożliwiają zakup sprzętu.

KONDYCJA FINANSOWA: 2.9

Kondycja finansowa organizacji pozarządowych w 2014 roku nie zmieniła się. Samorządy nadal są dla nich głównym źródłem finansowania, a zależność organizacji od tych środków ciągle rośnie. Finansowanie to przybiera formę zamówień na świadczenie usług publicznych, ale organizacje muszą współfinansować te projekty, co wielu spośród nich uniemożliwia uczestniczenie w przetargu, choć dysponują kadrami o odpowiedniej wiedzy i kwalifikacjach. Rząd nie przeznacza specjalnych funduszy dla sektora pozarządowego, a większość organizacji nie ma żadnych rezerw pieniężnych.

Wraz ze zmianami z 2014 roku w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 poz. 1001) pojawiła się możliwość zlecenia w ramach dużych kontraktów działań aktywizacyjnych dla osób szczególnie zagrożonych bezrobociem, takich jak osoby z niepełnosprawnością czy długotrwale bezrobotne. Tylko bardzo duże podmioty będą w stanie ubiegać się o takie zlecenia, aby potem je realizować, gdyż w ramach tych zleceń będą musiały obsługiwać wiele różnych grup beneficjentów jednocześnie. Tym samym organizacje specjalizujące się we wspieraniu jednej tylko grupy zostaną wyłączone z tego procesu, nawet jeśli będą mieć większą wiedzę i doświadczenie w integracji społecznej i aktywizacji konkretnej grupy bezrobotnych. W 2014 roku nie udzielono żadnego zamówienia na podstawie tych przepisów.

Wysokość środków przekazywanych niektórym organizacjom za pomocą mechanizmu 1% w dalszym ciągu rośnie. Kiedy powstawał raport, nie było jeszcze danych za 2014 rok, ale według danych za rok podatkowy 2013, ponad 12 mln podatników przekazało 506,6 mld złotych (około 133,7 mld dolarów) 8014 instytucjom o statusie organizacji pożytku publicznego, które mogą ubiegać się o takie wsparcie. Oznacza to wzrost w porównaniu do 11,5 mln podatników, którzy przekazali około 480 mld złotych w 2012 roku.

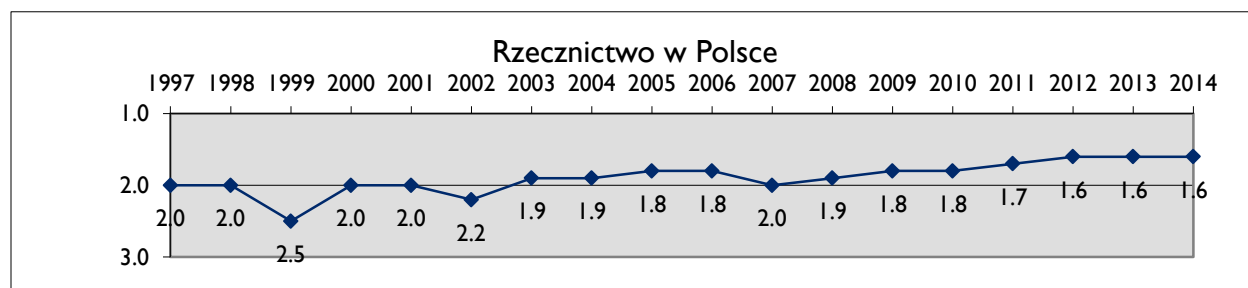
Poziom działań filantropijnych osób indywidualnych nadal spada, gdyż wielu obywateli błędnie uznaje mechanizm odpisu podatkowego w wysokości 1% za formę filantropii. Niektóre organizacje zaczęły

korzystać z crowdfundingu, aby pozyskać środki na finansowanie swoich inicjatyw. Filantropia przedsiębiorstw skupia się przede wszystkim na działaniach, które w perspektywie zwiększają ich zyski dzięki poprawie wizerunku. Ponieważ działalność dobroczynna pozostaje na ograniczonym poziomie, organizacje pozarządowe koncentrują się raczej na ubieganiu się o dotacje publiczne, wolą bowiem polegać na bezpiecznych środkach państwowych, niż angażować się w ryzykowne działania komercyjne.

Większość podmiotów trzeciego sektora zbiera składki członkowskie, ale są one tak niskie, że nie przynoszą znaczących dochodów. Z tego powodu wiele z nich nawet nie zbiera składek, za to czas, który mogłyby na to zbieranie przeznaczyć, pożytkują na przygotowanie dodatkowych wniosków o dotacje na dużo większe kwoty.

Systemy zarządzania finansami nie zmieniły się znacząco w 2014 roku. Większość organizacji pozarządowych posiada systemy księgowo i, zdaniem ekspertów, nieco więcej dużych organizacji zatrudnia dyrektorów finansowych. Większość organizacji nie przeprowadza audytów, chyba że jest to wymóg stawiany przez darczyńców.

RZECZNICTWO: 1.6

W 2014 roku skala współpracy, kontaktów oraz formalnego dialogu między organizacjami pozarządowymi a administracją publiczną nadal wzrastała. Na przykład w tym roku organizacje pozarządowe wspólnie z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej opracowały program długofalowej współpracy, który może służyć za wzór dla innych ministerstw. Organizacje uczestniczą także w różnych gremiach eksperckich i konferencjach oraz biorą udział w konsultowaniu projektów aktów prawnych.

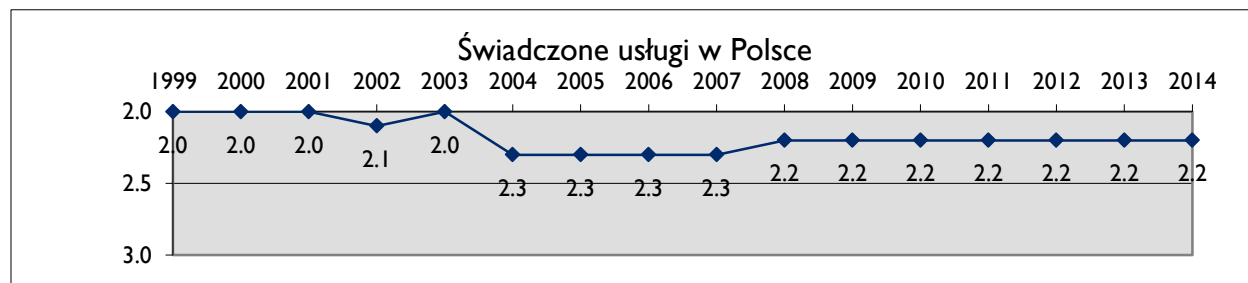
W ciągu ostatnich kilku lat władze lokalne i inne instytucje publiczne stawały się coraz bardziej otwarte na współpracę z trzecim sektorem. Prowadzenie konsultacji jest wymagane przez prawo i stało się już regułą dla instytucji publicznych, nie zawsze jednak faktycznie biorą one pod uwagę zebrane opinie. Organizacje rzadko dostają informację zwrotną na temat powodów nieprzyjęcia lub nieuwzględnienia ich rekomendacji. W 2014 roku organizowały konferencje na temat znaczenia przejrzystego prowadzenia procesów konsultacji, jedną z nich zorganizowała i przeprowadziła Fundacja im. Stefana Batorego.

Więcej liderów niż rok temu rozumie, jak należy prowadzić działalność rzeczniczą i jak wpływać na publiczny proces decyzyjny, mimo to ciągle z trudem znajduje środki na prowadzenie tego rodzaju działań. Wspólna refleksja na temat dostrzeganych trudności doprowadziła do konsolidacji środowiska. Powstało kilka koalicji organizacji pozarządowych chcących promować wybrane tematy, na przykład określone regulacje dotyczące wydatkowania unijnych funduszy strukturalnych. Wiele z tych koalicji powstało dzięki środkom publicznym.

Wydaje się, że w porównaniu z władzami centralnymi samorządy lokalne są mniej otwarte na krytykę, w efekcie lokalne działania rzecznicze są ciągle słabiej rozwinięte. Na tym szczeblu jest też mniej specjalistów w tej dziedzinie i zawiązuje się mniej koalicji dla prowadzenia wspólnych działań. Wciąż zdarza się, że samorządy wybierają wspierające je organizacje pozarządowe na członków gremiów konsultacyjnych, po to aby legitymizowały ich decyzje. Poza tym organizacje pozarządowe są mocno uzależnione od finansowania

przez samorządy i dlatego unikają ich krytykowania. Wywierają raczej wpływ przez nieformalne osobiste kontakty z pracownikami samorządowymi. Ponadto niektóre samorządy stosują budżet partycypacyjny, charakteryzujący się tym, że obywatele przez głosowanie decydują, na co należy wydać pewną określoną kwotę z lokalnych środków publicznych. Na różnych etapach tego procesu mogą angażować się także organizacje pozarządowe.

ŚWIADCZENIE USŁUG: 2.2

Organizacje pozarządowe świadczą usługi w różnych dziedzinach, takich jak: sport, turystyka i rekreacja, kultura i sztuka, szkolenia i edukacja, usługi socjalne i pomoc społeczna, ochrona zdrowia, rozwój lokalny oraz, w mniejszym stopniu, ochrona środowiska, prawa człowieka, działalność naukowa i badawcza, zatrudnienie, wspieranie innych organizacji oraz bezpieczeństwo publiczne.

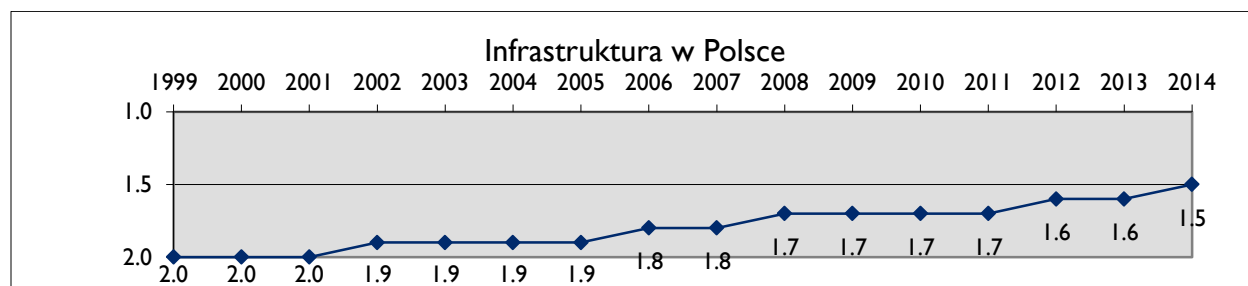
Na obszarach wiejskich oferta trzeciego sektora ogranicza się zwykle do sportu i edukacji. Jednak oferta produktów i zakres usług organizacji zwiększyły się nawet na tych terenach, ponieważ administracja publiczna wycofała się z pewnych obszarów aktywności, głównie w dziedzinach edukacji, opieki nad dziećmi i kultury. Państwo nie jest w stanie zaspokoić popytu na te usługi i coraz częściej zawiera kontrakty na ich realizację z organizacjami pozarządowymi. Istnieje obawa, że ostatecznie podmioty komercyjne będą konkurować z organizacjami pozarządowymi o zamówienia publiczne. Dla stworzenia pola do konkurencji niektóre organizacje w ramach rozmaitych projektów stworzyły innowacyjne usługi, jak unikalne formy terapii dla osób z niepełnosprawnością albo zapewnienie eksperckich usług konsultingowych.

Niewiele organizacji zbiera i analizuje dane służące do określania potrzeb lokalnej społeczności. Ze względu na silne uzależnienie organizacji od finansowania projektowego, usługi przez nie świadczone na ogół odzwierciedlają priorytety darczyńców. Na przykład znaczna część funduszy publicznych przeznaczana jest na wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, dlatego też większość organizacji, które pracują z takimi osobami, ogranicza wsparcie do tych osób niepełnosprawnych, które mają szansę na zatrudnienie, kosztem tych, którzy takich szans nie mają. Co więcej, niektóre z nich są przekonane, że same wiedzą, czego ich podopieczni potrzebują, i dlatego nie konsultują się z nimi.

Podmioty trzeciego sektora wiele usług kierują do większej grupy odbiorców niż tylko członkowie lub bezpośredni beneficjenci ich działań, gdyż z reguły nie posiadają dużej, aktywnej bazy członkowskiej. Konferencje, warsztaty i publikacje są zwykle dostępne szerokiej publiczności, Internet zaś ułatwia do nich dostęp. Rozszerzenie wachlarza usług umożliwiłoby powiększenie liczby korzystających.

Nieco więcej organizacji niż w poprzednim roku pobiera opłaty za swoje usługi, szczególnie te zaangażowane w działania z zakresu ekonomii społecznej, na przykład niektóre przedsiębiorstwa społeczne prowadzą hotele i restauracje. Niektóre usługi świadczone są jednak w ramach projektów finansowanych ze środków publicznych i muszą być oferowane bezpłatnie. Są organizacje traktujące składki członkowskie lub darowizny jako sposób na pokrycie kosztów usług.

INFRASTRUKTURA: I.5

Infrastruktura służąca sektorowi obywatelskiemu w 2014 roku uległa poprawie – powstało więcej ośrodków wsparcia i zasobów do dyspozycji sektora. Ośrodki te w większości korzystają z funduszy unijnych i zazwyczaj nie pobierają opłat za swoje usługi, tzn. za szkolenia, warsztaty, porady prawne oraz działania informacyjne. Również dzięki funduszom unijnym i Funduszowi Inicjatyw Obywatelskich funkcjonuje więcej ośrodków wspierających rozwój podmiotów ekonomii społecznej, nie zawsze jednak są wysokiej jakości i nie zawsze odpowiadają potrzebom organizacji. Najwięcej środków dostosowuje się do potrzeb nowych organizacji. Niektóre uniwersytety otwierają nowe kierunki studiów – zarządzanie organizacjami pozarządowymi.

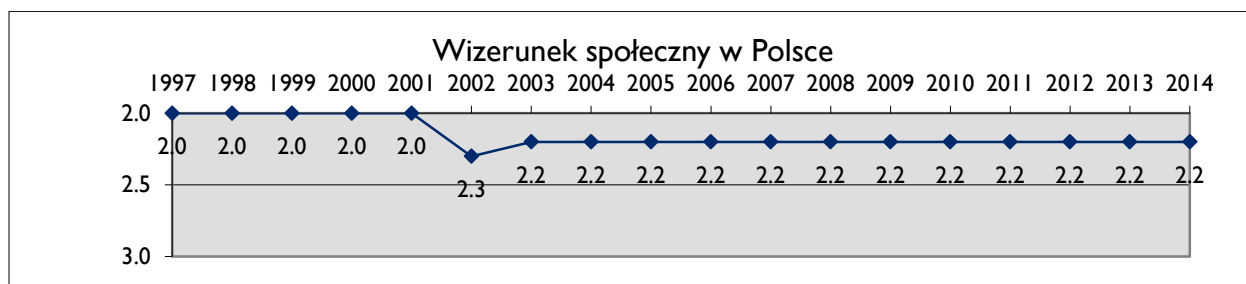
Portal www.ngo.pl, prowadzony przez Stowarzyszenie Klon/Jawor, zawiera bazę danych organizacji pozarządowych w Polsce, codziennie publikowane są tam informacje dla trzeciego sektora. Czytelnicy są zarazem autorami dużej części informacji dostępnych na stronie, a liczba odwiedzających portal stale rośnie. Łatwiej jest dzielić się informacjami dzięki lepszym technologiom informacyjnym i łatwiejszemu dostępowi do Internetu.

W 2014 roku powstało pięć nowych lokalnych instytucji zajmujących się regrantingiem, ale tylko w ograniczonym zakresie zapewniają one finansowanie dla trzeciego sektora. Połowa tych środków pochodzi z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a połowa ze źródeł lokalnych, w tym od osób prywatnych i przedsiębiorstw. Poza tym małe i średnie przedsiębiorstwa zakładają swoje własne fundacje, chociaż skala ich działania jest niewielka i nie zawsze wspierają one organizacje pozarządowe. Liczba funduszy lokalnych także ostatnio wzrosła dzięki temu, że różne programy publiczne umożliwiły stosowanie regrantingu.

Zwiększa się liczba koalicji organizacji pozarządowych oraz liczba organizacji tworzących poszczególne koalicje. Dzieje się tak między innymi dzięki łatwemu dostępowi do finansowania unijnego oraz do środków publicznych przeznaczonych na tworzenie sieci organizacji. Koalicje pracują nad wspólnymi projektami lub angażują się we wspólne działania rzecznicze. W 2014 roku niektóre z nich starały się aktywnie wpływać na kształt priorytetów finansowania unijnego na lata 2014–2020. Federacje i sieci organizacji coraz chętniej dzielą się informacjami. Lokalne Rady Działalności Pożytku Publicznego, do których wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz administracji publicznej, dzięki którym organizacje pozarządowe mogą promować swoje interesy w samorządach lokalnych, stały się także bardziej aktywne w 2014 roku.

W tym samym czasie zwiększyła się skala współpracy partnerskiej między władzą publiczną a organizacjami pozarządowymi, zwłaszcza na szczeblu lokalnym. Prywatne przedsiębiorstwa były bardziej zainteresowane współpracą z organizacjami pozarządowymi, a społeczna odpowiedzialność biznesu stawała się jeszcze ważniejszym elementem wizerunku firm. W 2014 roku jedna z fundacji pomagających osobom z niepełnosprawnością współpracowała z prywatnymi agencjami pośrednictwa pracy w celu znalezienia zatrudnienia dla swoich podopiecznych.

WIZERUNEK PUBLICZNY: 2.2

Wizerunek publiczny organizacji pozarządowych w 2014 roku nie zmienił się znacząco.

Sposób relacjonowania przez media kwestii związanych z trzecim sektorem pozostaje problematyczny. Uwaga mediów skupia się na skandalach finansowych z udziałem organizacji pozarządowych oraz na masowych protestach lub innych masowych wydarzeniach (np. WOŚP), nie przekazuje obrazu pozytywnego codziennego oddziaływania tych podmiotów. Jedyne regularne działania, które są rutynowo relacjonowane przez media, wiążą się z pomocą dzieciom lub osobom z niepełnosprawnością. Mimo wieloletnich wysiłków organizacji pozarządowych starających się zainteresować dziennikarzy swoją pracą przedstawicielom mediów nadal brakuje wiedzy na temat działań prowadzonych przez sektor pozarządowy.

Wydaje się, że coraz więcej obywateli dostrzega działalność organizacji pozarządowych, przede wszystkim charytatywnych oraz dużych, spopularyzowanych przez ogólnokrajowe media, lub tych, które są aktywne w trakcie kampanii na rzecz przekazywania 1% podatku. Jednak niewiele osób zdaje sobie sprawę ze zróżnicowania podmiotów tego sektora i niewielu Polaków odróżnia stowarzyszenie od fundacji.

Władza publiczna coraz częściej docenia organizacje jako ekspertów w pewnych dziedzinach oraz jako świadczeniodawców i zleca im więcej zadań publicznych. Wciąż jednak są urzędnicy, którzy uważają, że po prostu doszukują się one uchybień w działaniach władz. W ostatnich kilku latach środowisko biznesu zaczęło dostrzegać te organizacje i ich znaczenie dla swojej działalności, głównie w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu. Zdarza się jednak zbyt często, że firmy prywatne traktują tę współpracę jako element działań z zakresu public relations.

Więcej organizacji promuje swoją działalność, często za pośrednictwem Internetu. Większość z nich nie ma funduszy na profesjonalne działania PR, dlatego tylko największe utrzymują regularne kontakty z dziennikarzami.

Poziom samoregulacji jest w sektorze niski. Nie funkcjonuje w nim wspólny kodeks etyczny. Sprawozdania roczne publikowane są głównie przez podmioty o statusie organizacji pożytku publicznego, gdyż jest to warunek dostępu do środków z mechanizmu odpisu podatkowego 1%. Organizacje te stanowią jednak mniej niż 10% sektora. Pozostałe należące do niego podmioty sporządzają najczęściej sprawozdania roczne, ale tylko wtedy, gdy wymagają tego władze lub darczyńcy. Organizacje pozarządowe opracowują więcej standardów pewnych typów usług, takich jak terapie dla osób z niepełnosprawnością.

Indeks poziomu rozwoju i stabilności organizacji pozarządowych (CSO Sustainability Index) jest podstawowym narzędziem analitycznym służącym do pomiaru poziomu rozwoju sektora obywatelskiego w regionie Europy Środkowej i Wschodniej oraz Eurazji. Indeks śledzi przeobrażenia w sektorze pozarządowym w dwudziestu dziewięciu krajach przez ostatnie osiemnaście lat. Bada szeroko ogólne uwarunkowania funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, skupiając się na otoczeniu prawnym działalności organizacji pozarządowych, ich zdolnościach organizacyjnych, kondycji finansowej, efektywności prowadzonego rzecznictwa, świadczonych usługach, infrastrukturze oraz wizerunku społecznym. Każdy z tych wymiarów jest w Indeksie oceniany na siedmiopunktowej skali, gdzie liczba 1 oznacza bardzo zaawansowany poziom rozwoju, a 7 słabą kondycję. Indeks jest prowadzony przez amerykańską Agencję na rzecz Międzynarodowego Rozwoju (U.S. AID) we współpracy z organizacjami partnerskimi w każdym z wymienionych dwudziestu dziewięciu krajów.

W celu uzyskania więcej informacji o badaniu prosimy o kontakt z Instytutem Spraw Publicznych pod adresem: filip.pazderski@isp.org.pl.

Angielska wersja raportu 2014 CSO Sustainability Index dla Europy Środkowej i Wschodniej oraz Eurazji jest dostępna pod adresem: <http://www.usaid.gov/europe-eurasia-civil-society>.